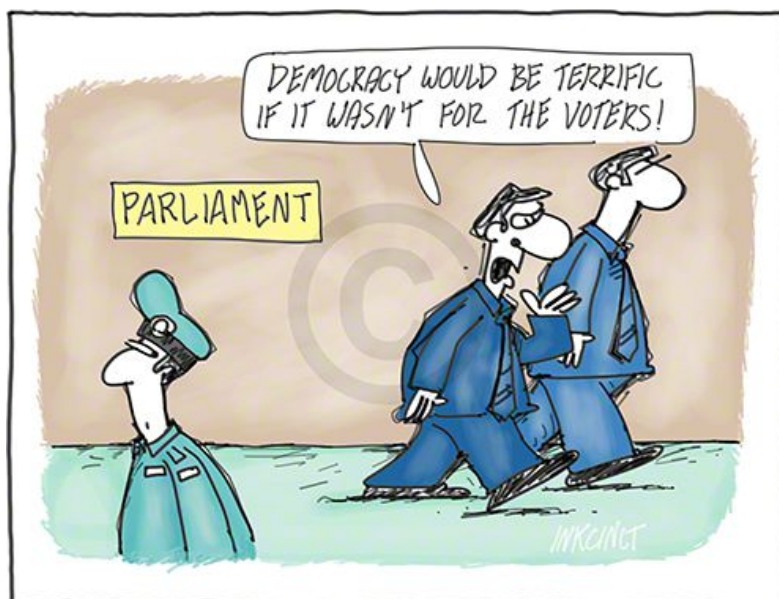

Hur demokratier dör I:II

När jag var klar med den här texten insåg jag att den var för lång och har därför delat upp den i två. Det här är första delen.

I den svenska regeringsformens första paragraf kan man läsa att all offentlig makt i Sverige utgår från folket och att riksdagen är folkets främsta företrädare. Trots denna glasklara formulering är det i Sverige inte längre självklart vad som utmärker en demokrati. I det numera nedlagda samhällsmagasinet Neo <http://magasinetneo.se/artiklar/demokrater-for-asiktsfrihet-och-demokrater-emot/> skrev journalisten Marika Formgren för fem år sedan om den knippe åsikter som brukar kallas för demokratiska värderingar eller "demokratisk värdegrund". De som är anhängare av denna demokratisyn anser att först när alla människor delar samma värdegrund kan vi uppnå demokrati och därför kan debatten och åsiktsbildningen inte vara fri.

Ifrågasättandet av den klassiska definitionen på demokrati finns lite varstans. Exempelvis påstår den amerikanska tidskriften *New Yorkers* kolumnist Jeffrey Toobin i en artikel med rubriken [*Our Broken Constitution*](#) att den klassiska synen på demokrati är föråldrad:

Det noteras ofta att USA styrs av världens äldsta skriftliga konstitution som fortfarande används. Detta brukar anges som beröm, men de flesta andra produkter från sjuttonhundratalet, som resor med häst och vagn och medicinsk behandling med blodiglar, har ersatts av förbättrade modeller.

Att USA:s konstitution är föråldrad är rent nonsens, om man nu inte råkar ha en längtan efter det totalitära samhället. Så låt mig slå fast: Demokrati betyder folkstyre och Abraham Lincolns definition är lika relevant i dag som när den skrevs: "Makten (The government) utgår från folket, skall utövas av folket och vara i folkets intresse".

Att maktutövningen utgår från folket är i grunden ett *konservativt* krav. Det som visat sig fungera bör man inte ändra på ("If it ain't broke, don't fix it"). Att makten skall utövas av folket betyder att folket måste ha del i maktutövningen, vilket i grunden är ett *liberalt* krav. Folket är inte mindre värt än politikerna. Och slutligen, i folkets intresse är ett *progressivt* krav. Det är inte alltid medborgarna vet vad som ligger i deras intresse, men politikerna måste veta – det är deras yrkeskompetens.

Tar vi Sverige som exempel är medborgarna mer eller mindre lurade av politikerna och medierna till att försörja människor från andra delar av världen, människor som aldrig varit med och arbetat ihop de nödvändiga medlen. Folket riskerar till och med genom massinvandringspolitiken att bli utbytt. Hur man än vrider och vänder på frågan kan denna politik aldrig ligga i folkets intresse, oavsett vad maktetablissemanget lyckats övertyga väljarna om. Ett land där politikerna inte längre sätter det egna folkets intressen i första rummet är inte demokratiskt styrt utan totalitärt.

Vad är då totalitarism? *The New American Oxford Dictionary* ger följande definition: /De totalitära/ "relaterar till en centraliserad och diktatorisk maktutövning och kräver fullständig lydnad (subservience) gentemot staten." samt att "den person som förespråkar en sådan maktutövning är totalitär". Här passar det bra med en kommentar som George Orwell skrev i ett brev <https://www.thedailybeast.com/george-orwells-letter-on-why-he-wrote-1984> 1944:

De intellektuella har ett mer totalitärt perspektiv än vanligt folk ... De flesta är helt redo för diktatoriska metoder, hemlig polis, systematisk historieförfälskning etc., så länge de känner att det sker i "vårt" intresse.

Det är reflektion som förmodligen träffar ännu bättre i dag än 1944, därför att i vår tid är det inte i händerna på generaler som demokratin i den västliga civilisationen dör utan det är våra politiskt valda ledare som för den västliga civilisationen mot totalitarismen.

Allmänna val är demokratins signum men det finns också en *demokratins praktik* – det vill säga hur det går till när demokratin praktiseras mellan valen. Det finns därvid två olika sätt för politiker att förhålla sig till varandra – det ena demokratiskt, det andra odemokratiskt. När politikerna (och väljarna) inser att även motståndarna vill samhällets och allas väl och ibland samarbetar, ibland rivaliserar om makten, så fungerar demokratin. Ett bra samhälle väger samman de konservativa, liberala och progressiva idealen. Men detta är ett skört tillstånd. Det finns risk för att denna praktik urartar och de konkurrerande partiernas politiker övergår från att vara rivaler till att bli varandras fiender. Det som då inträffar är att de politiker som har makten med alla medel förhindrar sina meningsmotståndare från att både få tillträde till offentligheten och att få vara med och "tävla" om makten. När detta skett har demokratin omvandlats till ett totalitärt samhälle.

Det var det som hände i Chile, som länge framstod som Sydamerikas bäst fungerande demokrati. Det är inte överord att påstå att Chile fram till sextioalet början var ett

demokratiskt mönstersamhälle. Det fanns inga politiska motsättningar som var så allvarliga att de inte kunde lösas över en flaska chilensk cabernet. I demokratins namn kompromissade politikerna. Emellertid, i början av 60-talet skärptes motsättningarna mellan socialister och borgare. Socialisterna fick vind i seglen, dels därför att en vänstervåg drog över världen men framför allt genom att Kuba med Castros kupp blev en kommunistisk diktatur. Chiles borgare å sin sida styrdes till en del av amerikanska intressen men också av kalla kriget. De var livrädda för att Chile skulle bli ett nytt Kuba. Spänningarna steg och de politiska lägren förvandlades från rivaler till varandras fiender, inte olikt det som sker när den svenska riksdagens sjuklöver vägrar att ha med Sverigedemokraterna att göra.

Valet 1970 i Chile blev rena hatkampanjen från båda sidor. Allende vann, men inte med den majoritet av väljare bakom sig som skulle behövas. Han var demokratisk socialist vilket betydde att han hade ett socialistiskt program som avsåg att omvandla Chile till ett nytt Kuba, om än med demokratiska medel. Under hans regim omvandlades Chile till ett vänstertotalitärt samhälle på samma sätt som i dag sker i Sverige, vilket högern, det vill säga kristdemokraterna, inte kunde acceptera. Allende och hans allierade beskrev sina politiska motståndare som fascister och folkfiender. De konservativa kristdemokraterna lyckades inte möta detta politiska motstånd. Det var det som var orsaken till att Pinochet och hans militärjunta 1973 tog makten i en blodig kupp.

Det i det här exemplet intressanta är den process som ledde fram till kuppen. Vi ser samma utveckling för vänstern i Sverige. Den stora skillnaden är att i Sverige har vänstern moderater och kristdemokrater med på tåget samt att det i Sverige inte finns några generaler som kan ta makten och sätta stopp för det pågående samhällshaveriet.

I Sverige gör vi ett misstag när vi, i vår dyrkan av demokratin, jämför den med en militärdiktatur. I en sådan jämförelse framstår naturligtvis militärdiktaturen alltid som sämre. Emellertid, militärdiktaturen ska inte jämföras med den demokrati som inte längre fungerar utan med det som är alternativet, det vill säga antingen ett vänstertotalitärt styre av det slag som världen alltför många gånger upplevt, eller kaos, och kanske också ett inbördeskrig. Militärdiktatur är en i jämförelse med demokrati sämre lösning men det är en lösning, därför att kaos och krig är än värre. Se på vad som hänt och händer i Irak, Libyen, Syrien och Jemen.

Fortsättning följer

Karl-Olov Arnstberg

<https://morklaggning.wordpress.com/2019/02/10/hur-demokratier-dor-iii/>

Alla texter är © på denna blogg. Det är tillåtet att sprida texterna under förutsättning att ni alltid länkar till källan här på bloggen.